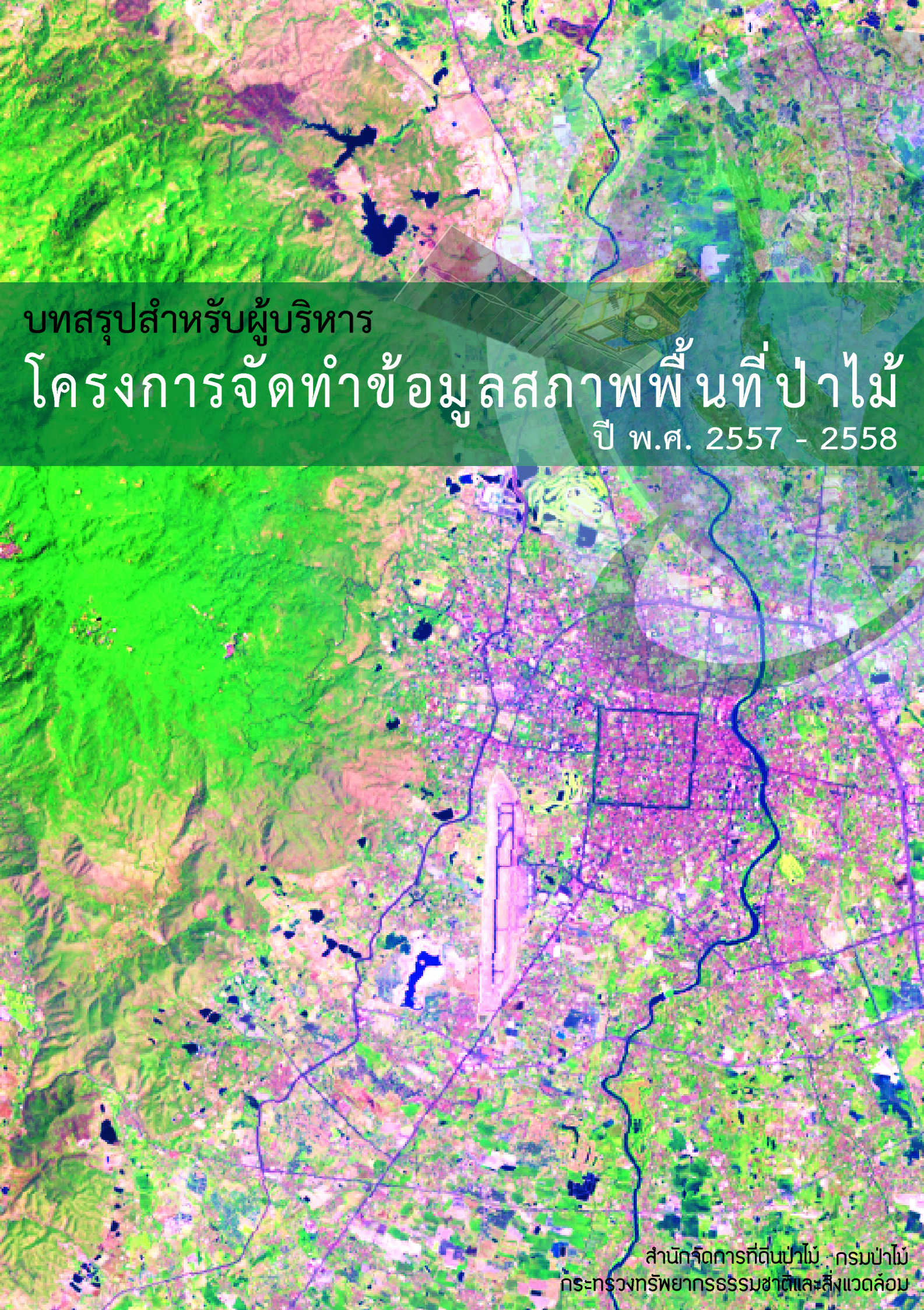

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

โครงการจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้

ปี พ.ศ. 2557 - 2558

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการบุกรุกเข้าครอบครองพื้นที่ป่าไม้เพื่ออยู่อาศัยและทำกิน ทำการแผ้วถางป่าเพื่อทำการเกษตร และการส่งเสริมการปลูกพืชทดแทนพลังงานที่มีความต้องการใช้พื้นที่ขนาดใหญ่ เป็นต้น ในปัจจุบันการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้พบกระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ ส่งผลกระทบบ่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินตามมามากมาย ทั้งปัญหาการเกิดพิบัติภัยที่มีความถี่และความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น จากสาเหตุดังกล่าวหากมีการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ดีจะช่วยแก้ไขปัญหาลดลงของพื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทยได้อีกทางหนึ่ง จากข้อมูลล่าสุดของกรมป่าไม้พบว่า ปี พ.ศ. 2556 – 2557 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ทั้งสิ้น 102,285,400.62 ไร่ หรือร้อยละ 31.62 ของพื้นที่ประเทศ

กรมป่าไม้ได้จัดตั้งสำนักจัดการที่ดินป่าไม้ ให้เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารงานด้านการจัดการที่ดินป่าไม้ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีภารกิจหลักในการสำรวจวิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลทรัพยากรป่าไม้ เพื่อใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมาย ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ การประเมินผลและติดตามการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ และนโยบายการแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งในเรื่องที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยหรือการใช้ประโยชน์อื่นๆ จากภารกิจของสำนักจัดการที่ดินป่าไม้ดังกล่าว จำเป็นต้องมีข้อมูลด้านสภาพทรัพยากรป่าไม้ที่เป็นปัจจุบันต่อเนื่องในทุกๆ ปี เพื่อใช้ประกอบในการปฏิบัติงานด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของหน่วยงาน รวมถึงหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาคราชการ เอกชน สถาบันการศึกษา รวมถึงประชาชนทั่วไปที่สนใจ สำนักจัดการที่ดินป่าไม้ กรมป่าไม้ จึงได้มอบหมายให้คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นผู้ดำเนินงานโครงการจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2557– 2558 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่เป็นมาตรฐานและมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ สำหรับใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้ แก่หน่วยงานในสังกัดของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาคราชการ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน ตลอดจนบุคคลทั่วไป โดยมีระยะเวลาในการดำเนินงานตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2558 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 โดยมีกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ ดังนี้

- การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- การจัดหาข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม
- การเตรียมข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล
- การวิเคราะห์และจำแนกข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้
- การประเมินความถูกต้องของการแปลข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้
- การจัดทำแผนที่ขั้นสุดท้าย
- การจัดทำฐานข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้

พื้นที่ประเทศไทย

ข้อมูลพื้นที่ประเทศไทยในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ที่ใช้สำหรับการคำนวณร้อยละพื้นที่ป่าไม้ อ้างอิงจากสำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เมื่อปี พ.ศ. 2556 โดยประเทศไทยมีพื้นที่เท่ากับ 517,645.92 ตารางกิโลเมตร หรือ 323,528,699.65 ไร่

ข้อมูลภาพถ่ายเทียม

ข้อมูลภาพถ่ายเทียมที่ใช้สำหรับการจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ได้แก่ ข้อมูลภาพถ่ายเทียมไทยโชด บันทึกภาพระหว่าง ปี พ.ศ. 2557- 2558 จำนวน 105 ภาพ ครอบคลุมพื้นที่ประเทศไทย 276,423,329.98 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 85.44 ของพื้นที่ประเทศ และภาพถ่ายเทียม Landsat 8 บันทึกภาพ ปี พ.ศ. 2558 ครอบคลุมพื้นที่ประเทศไทย 47,105,369.67 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 14.56

นิยามพื้นที่ป่าไม้

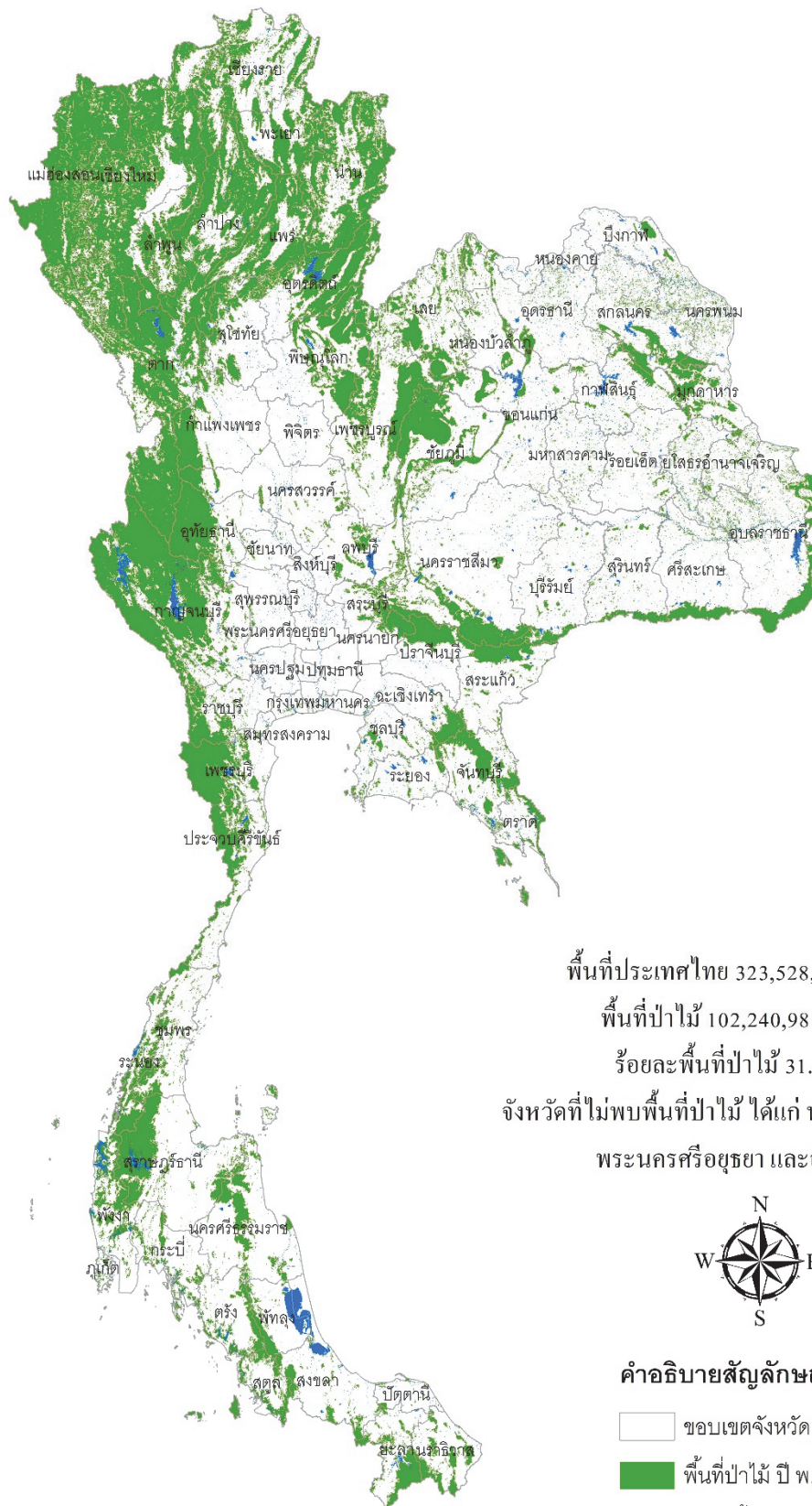
นิยามพื้นที่ป่าไม้ที่ใช้สำหรับการแปลตีความภาพถ่ายเทียม เพื่อจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2557 – 2558 คือ พื้นที่ปกคลุมของพืชพรรณที่สามารถจำแนกได้ว่าเป็นไม้ยืนต้นปกคลุมเป็นผืนต่อเนื่องขนาด ไม่น้อยกว่า 3.125 ไร่ และหมายรวมถึงทุ่งหญ้าและลานหินที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ที่ปรากฏล้อมรอบด้วยพื้นที่ที่ จำแนกได้ว่าเป็นพื้นที่ป่าไม้ โดยไม่รวมถึงสวนยูคาลิปตัส หรือพื้นที่ที่มีต้นไม้ แต่ประเมินได้ว่าผลผลิตหลักของ การดำเนินการไม่ใช่เนื้อไม้ ได้แก่ พื้นที่วนเกษตร สวนผลไม้ สวนยางพารา และสวนปาล์ม

พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2557 - 2558

ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2557 – 2558 จำนวน 102,240,981.88 ไร่ หรือร้อยละ 31.60 ของพื้นที่ประเทศ

ภูมิภาค	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	ร้อยละพื้นที่ป่าไม้
ภาคกลาง	56,912,645.90	11,984,339.30	21.06
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	104,823,709.22	15,660,166.47	14.94
ภาคตะวันออก	21,550,883.56	4,691,143.23	21.77
ภาคตะวันตก	34,038,210.43	20,112,232.71	59.09
ภาคใต้	46,154,901.40	11,074,005.20	23.99
ภาคเหนือ	60,048,349.14	38,719,094.97	64.48
รวม	323,528,699.65	102,240,981.88	31.60

แผนที่ป่าไม้ของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2557 - 2558

A map of Thailand illustrating the geographical distribution of its four major ethnic groups. The map uses color-coding: green for Thai, yellow for Malay, blue for Chinese, and red for Indian. The Thai population is concentrated in the central and northern regions, while the Malay population is primarily in the southern peninsula. The Chinese population is scattered throughout, with notable concentrations in the central and southern regions. The Indian population is represented by a small red area in the southern region. The map also shows the borders of various provinces and regions, with labels in Thai script for specific areas like Bangkok, Chiang Mai, and Phuket.

จังหวัด	พื้นที่จังหวัด (ไร่)	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	%	จังหวัด	พื้นที่จังหวัด (ไร่)	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	%
อุทัยธานี	4,154,384.44	2,137,356.62	51.45	นครสวรรค์	5,953,517.73	554,088.49	9.31
พิษณุโลก	6,618,283.87	2,416,729.76	36.52	สมุทรสงคราม	258,417.75	18,093.96	7.00
เพชรบูรณ์	7,712,328.42	2,410,327.21	31.25	สมุทรสาคร	541,531.14	24,030.92	4.44
นครนายก	1,338,502.89	400,635.92	29.93	ชัยนาท	1,566,366.39	38,906.54	2.48
สุโขทัย	4,169,171.30	1,229,997.16	29.50	สมุทรปราการ	592,001.82	14,385.68	2.43
สระบุรี	2,186,994.18	512,918.62	23.45	กรุงเทพมหานคร	977,490.79	3,253.43	0.33
กำแพงเพชร	5,320,279.22	1,233,849.69	23.19	พิจิตร	2,699,361.06	9,020.61	0.33
ลพบุรี	4,058,095.84	581,677.35	14.33	สิงห์บุรี	510,716.51	238.30	0.05
สุพรรณบุรี	3,381,555.68	398,739.34	11.79	นครปฐม	1,339,004.62	89.69	0.01

สำนักจัดการที่ดินป่าไม้ กรมป่าไม้
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

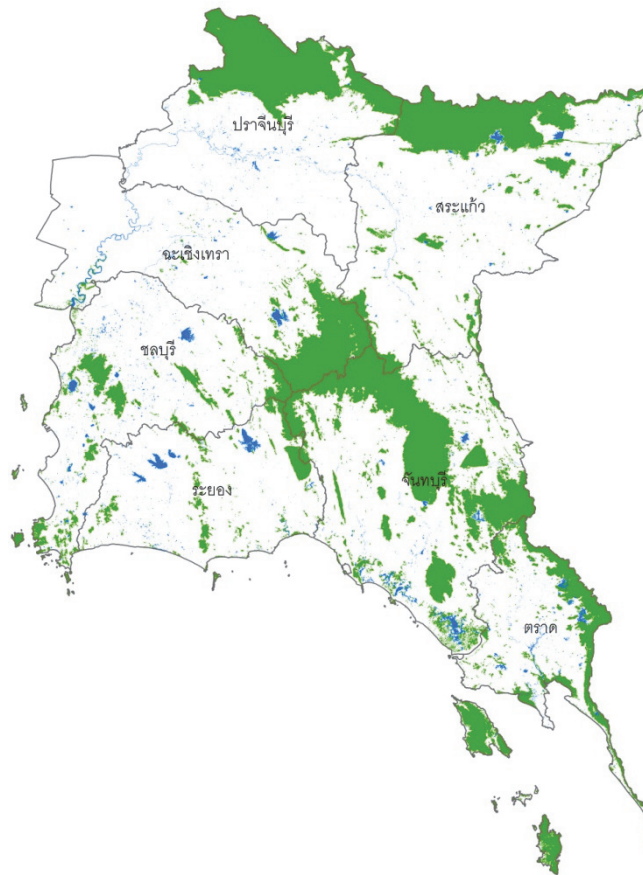

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: ครอบคลุมพื้นที่ 20 จังหวัด มีพื้นที่ทั้งหมด 104,823,709.22 ไร่ พบพื้นที่ป่าไม้ 15,660,166.47 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.94 จังหวัดที่มีสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้เทียบกับพื้นที่จังหวัดมากที่สุด ได้แก่ มุกดาหาร (ร้อยละ 33.48) รองลงมาคือ เลย (ร้อยละ 32.32) ชัยภูมิ (ร้อยละ 30.28) อุบลราชธานี (ร้อยละ 18.24) สกลนคร (ร้อยละ 17.65) นครพนม (ร้อยละ 15.04) นครราชสีมา (ร้อยละ 14.89) ศรีสะเกษ (ร้อยละ 11.46) หนองบัวลำภู (ร้อยละ 11.28) ขอนแก่น (ร้อยละ 11.03) กาฬสินธุ์ (ร้อยละ 10.80) อำนาจเจริญ (ร้อยละ 10.59) อุตรดิตถ์ (ร้อยละ 10.40) ยโสธร (ร้อยละ 9.70) บุรีรัมย์ (ร้อยละ 8.62) สุรินทร์ (ร้อยละ 8.23) หนองคาย (ร้อยละ 6.96) บึงกาฬ (ร้อยละ 6.87) ร้อยเอ็ด (ร้อยละ 4.14) และมหาสารคาม (ร้อยละ 3.96)

จังหวัด	พื้นที่จังหวัด (ไร่)	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	%	จังหวัด	พื้นที่จังหวัด (ไร่)	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	%
มุกดาหาร	2,578,781.45	863,281.21	33.48	กาฬสินธุ์	4,335,183.22	468,190.98	10.80
เลย	6,562,289.91	2,120,756.48	32.32	อำนาจเจริญ	2,056,123.19	217,771.88	10.59
ชัยภูมิ	7,936,505.90	2,403,094.97	30.28	อุตรดิตถ์	6,919,691.85	719,357.86	10.40
อุบลราชธานี	9,766,100.26	1,781,697.88	18.24	ยโสธร	2,582,054.84	250,339.95	9.70
สกลนคร	5,987,354.38	1,057,015.20	17.65	บุรีรัมย์	6,299,705.58	543,013.07	8.62
นครพนม	3,523,087.16	529,802.77	15.04	สุรินทร์	5,533,937.48	455,313.87	8.23
นครราชสีมา	12,960,078.66	1,929,491.88	14.89	หนองคาย	2,046,782.53	142,528.21	6.96
ศรีสะเกษ	5,584,790.41	640,179.62	11.46	บึงกาฬ	2,501,820.39	171,971.93	6.87
หนองบัวลำภู	2,562,107.95	288,907.46	11.28	ร้อยเอ็ด	4,920,631.36	203,762.51	4.14
ขอนแก่น	6,662,090.37	734,792.35	11.03	มหาสารคาม	3,504,592.35	138,896.37	3.96

หมายเหตุ: เรียงข้อมูลตามจังหวัดที่มีสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้เทียบกับพื้นที่จังหวัดมากที่สุด

ภาคตะวันออก

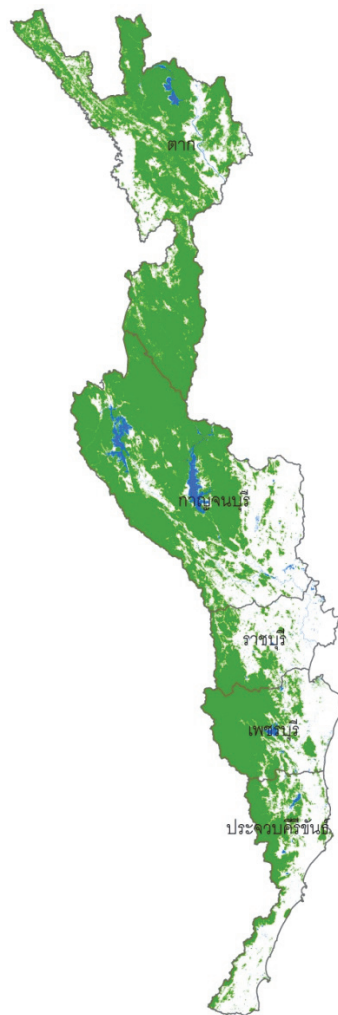

ภาคตะวันออก: ครอบคลุมพื้นที่ 7 จังหวัด มีพื้นที่ทั้งหมด 21,550,883.56 ไร่ พบพื้นที่ป่าไม้ 4,691,143.23 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.77 จังหวัดที่มีสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้เทียบกับพื้นที่จังหวัดมากที่สุด ได้แก่ จันทบุรี (ร้อยละ 32.50) รองลงมาคือ ตราด (ร้อยละ 31.46) ปราจีนบุรี (ร้อยละ 28.26) สระแก้ว (ร้อยละ 21.60) ฉะเชิงเทรา (ร้อยละ 15.29) ชลบุรี (ร้อยละ 12.01) และระยอง (ร้อยละ 7.96)

จังหวัด	พื้นที่จังหวัด (ไร่)	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	%
จันทบุรี	4,009,602.07	1,303,023.54	32.50
ตราด	1,791,577.83	563,618.79	31.46
ปราจีนบุรี	3,140,982.59	887,777.09	28.26
สระแก้ว	4,269,328.74	922,046.10	21.60
ฉะเชิงเทรา	3,230,873.49	493,965.99	15.29
ชลบุรี	2,817,515.03	338,435.20	12.01
ระยอง	2,291,003.80	182,276.53	7.96

หมายเหตุ: เรียงข้อมูลตามจังหวัดที่มีสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้เทียบกับพื้นที่จังหวัดมากที่สุด

ภาคตะวันตก

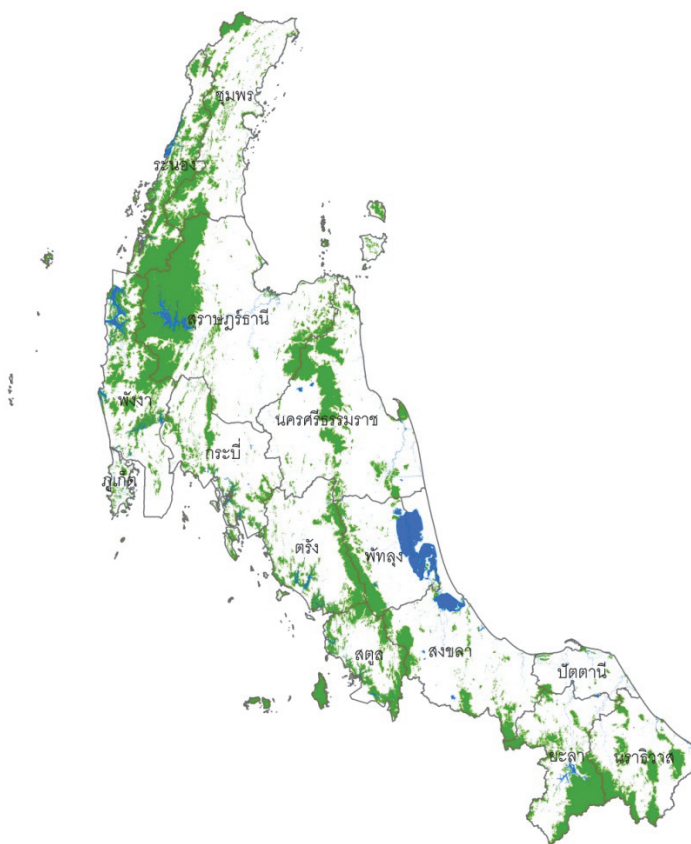

ภาคตะวันตก: ครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัด มีพื้นที่ทั้งหมด 34,038,210.43 ไร่ พบพื้นที่ป่าไม้ 20,112,232.71 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 59.09 จังหวัดที่มีสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้เทียบกับพื้นที่จังหวัดมากที่สุด ได้แก่ ตาก (ร้อยละ 72.00) รองลงมาคือ กาญจนบุรี (ร้อยละ 62.39) เพชรบุรี (ร้อยละ 57.13) ประจวบคีรีขันธ์ (ร้อยละ 37.17) และราชบุรี (ร้อยละ 33.10)

จังหวัด	พื้นที่จังหวัด (ไร่)	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	%
ตาก	10,814,124.30	7,786,421.71	72.00
กาญจนบุรี	12,115,349.31	7,558,723.94	62.39
เพชรบุรี	3,857,470.45	2,203,794.47	57.13
ประจวบคีรีขันธ์	4,008,477.58	1,489,963.22	37.17
ราชบุรี	3,242,788.78	1,073,329.37	33.10

หมายเหตุ: เรียงข้อมูลตามจังหวัดที่มีสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้เทียบกับพื้นที่จังหวัดมากที่สุด

ภาคใต้

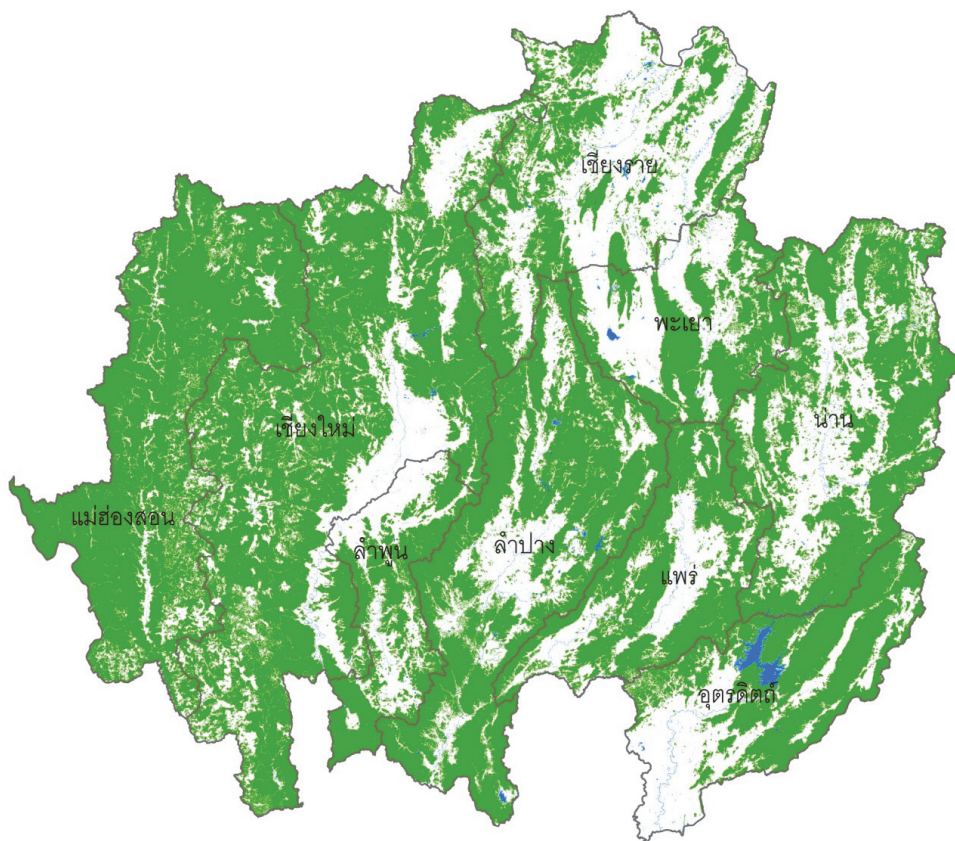

ภาคใต้: ครอบคลุมพื้นที่ 14 จังหวัด มีพื้นที่ทั้งหมด 46,154,901.40 ไร่ พบพื้นที่ป่าไม้ 11,074,005.20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 23.99 จังหวัดที่มีสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้เทียบกับพื้นที่จังหวัดมากที่สุด ได้แก่ ระนอง (ร้อยละ 53.18) รองลงมาคือ สตูล (ร้อยละ 39.15) ยะลา (ร้อยละ 32.95) พังงา (ร้อยละ 31.39) สุราษฎร์ธานี (ร้อยละ 28.56) นราธิวาส (ร้อยละ 26.42) ตรัง (ร้อยละ 22.79) ชุมพร (ร้อยละ 21.45) ภูเก็ต (ร้อยละ 20.24) นครศรีธรรมราช (ร้อยละ 17.87) กระบี่ (ร้อยละ 16.59) พัทลุง (ร้อยละ 15.94) สงขลา (ร้อยละ 11.05) และปัตตานี (ร้อยละ 5.14)

จังหวัด	พื้นที่จังหวัด (ไร่)	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	%	จังหวัด	พื้นที่จังหวัด (ไร่)	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	%
ระนอง	2,018,415.58	1,073,461.82	53.18	ชุมพร	3,748,782.77	804,298.87	21.45
สตูล	1,887,104.44	738,773.49	39.15	ภูเก็ต	341,788.41	69,167.36	20.24
ยะลา	2,797,417.84	921,678.72	32.95	นครศรีธรรมราช	6,177,901.73	1,104,210.33	17.87
พังงา	3,434,460.12	1,078,232.57	31.39	กระบี่	3,327,160.32	551,905.32	16.59
สุราษฎร์ธานี	8,174,644.93	2,334,881.56	28.56	พัทลุง	2,413,169.61	384,777.60	15.94
นราธิวาส	2,807,081.61	741,535.37	26.42	สงขลา	4,838,147.99	534,565.78	11.05
ตรัง	2,953,504.44	673,000.44	22.79	ปัตตานี	1,235,321.61	63,515.94	5.14

หมายเหตุ: เรียงข้อมูลตามจังหวัดที่มีสัดส่วนพื้นที่ป่าเทียบกับพื้นที่จังหวัดมากที่สุด

ภาคเหนือ

ภาคเหนือ: ครอบคลุมพื้นที่ 9 จังหวัด มีพื้นที่ทั้งหมด 60,048,349.14 ไร่ พบพื้นที่ป่าไม้ 38,719,094.97 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 64.48 จังหวัดที่มีสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้เทียบกับพื้นที่จังหวัดมากที่สุด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน (ร้อยละ 86.99) รองลงมาคือ ลำปาง (ร้อยละ 70.64) เชียงใหม่ (ร้อยละ 69.96) แพร่ (ร้อยละ 64.17) น่าน (ร้อยละ 61.40) ลำพูน (ร้อยละ 56.90) อุตรดิตถ์ (ร้อยละ 55.98) พะเยา (ร้อยละ 51.93) และ เชียงราย (ร้อยละ 41.23)

จังหวัด	พื้นที่จังหวัด (ไร่)	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	%
แม่ฮ่องสอน	7,978,039.52	6,939,953.28	86.99
ลำปาง	7,805,168.84	5,513,656.85	70.64
เชียงใหม่	13,834,594.19	9,678,957.48	69.96
แพร่	4,051,912.64	2,600,029.96	64.17
น่าน	7,581,035.02	4,654,853.32	61.40

จังหวัด	พื้นที่จังหวัด (ไร่)	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	%
ลำพูน	2,798,924.68	1,592,671.67	56.90
อุตรดิตถ์	4,941,115.24	2,766,270.14	55.98
พะเยา	3,868,248.44	2,008,835.69	51.93
เชียงราย	7,189,310.58	2,963,866.59	41.23

หมายเหตุ: เรียงข้อมูลตามจังหวัดที่มีสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้เทียบกับพื้นที่จังหวัดมากที่สุด

การประเมินความถูกต้องของการแปลงข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้

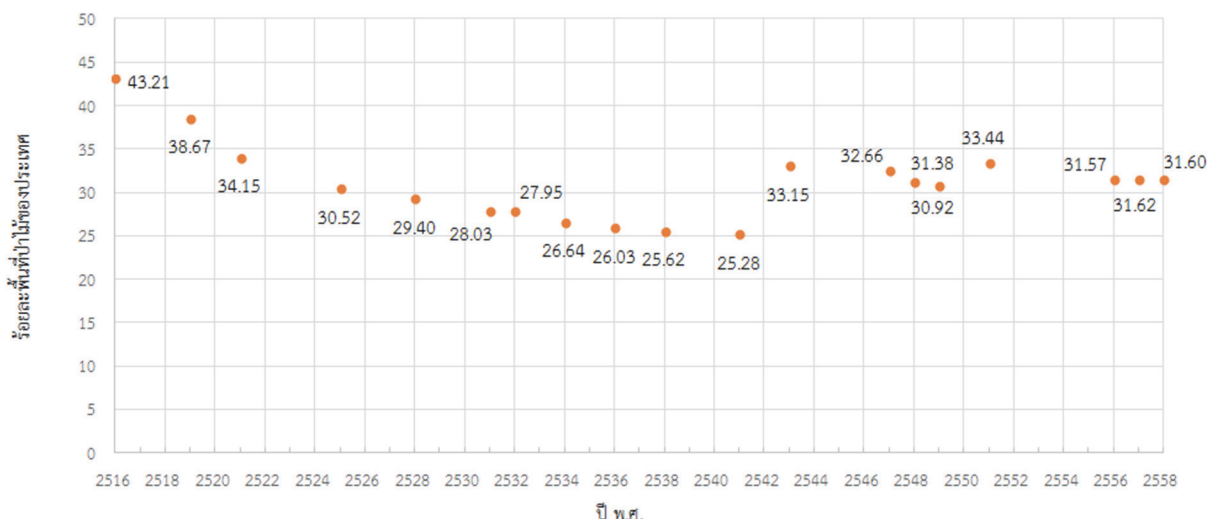
การประเมินความถูกต้องของการแปลงข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2557 – 2558 ใช้จุดตรวจสอบภาคสนามทั้งหมด 1,061 จุด กระจายในทุกภูมิภาคของประเทศ คิดเป็นร้อยละของความถูกต้องในการจำแนกพื้นที่ป่าไม้เท่ากับ 97.74

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ

สถิติพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยของกรมป่าไม้ ปี พ.ศ. 2516 - 2558

ปี พ.ศ.	พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย		ร้อยละพื้นที่ป่าไม้
	ตารางกิโลเมตร	ไร่	
2516	221,707.00	138,566,875.00	43.21
2519	198,417.00	124,010,625.00	38.67
2521	175,224.00	109,515,000.00	34.15
2525	156,600.00	97,875,000.00	30.52
2528	150,866.00	94,291,250.00	29.40
2531	143,803.00	89,876,875.00	28.03
2532	143,417.00	89,635,625.00	27.95
2534	136,698.00	85,436,250.00	26.64
2536	133,554.00	83,471,250.00	26.03
2538	131,485.00	82,178,125.00	25.62
2541	129,722.00	81,076,250.00	25.28
2543	170,110.78	106,319,237.50	33.15
2547	167,590.98	104,744,362.50	32.66
2548	161,001.30	100,625,812.50	31.38
2549	158,652.59	99,157,868.75	30.92
2551	171,585.65	107,241,031.25	33.44
2556	163,391.26	102,119,539.55	31.57
2557	163,656.64	102,285,400.62	31.62
2558	163,585.57	102,240,981.88	31.60

ที่มา: กรมป่าไม้ (2558)

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 ถึง พ.ศ. 2558 สามารถพิจารณาเป็นสองช่วงเวลา ได้แก่ ช่วงระหว่าง ปี พ.ศ. 2516 ถึง ปี พ.ศ. 2541 และช่วงระหว่าง ปี พ.ศ. 2543 ถึง ปี พ.ศ. 2558 เนื่องจากมาตรฐานที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีความแตกต่างกัน กล่าวคือก่อน ปี พ.ศ. 2543 ข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ของกรมป่าไม้ ถูกจัดทำขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมที่มาตราส่วน 1: 250,000 ภายหลังจากปี พ.ศ. 2543 มีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานที่ใช้สำหรับการจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้เป็น 1: 50,000 ดังนั้น ผลจากการกำหนดมาตราส่วนของภาพถ่ายดาวเทียมที่ต่างกันดังกล่าว ทำให้ตัวเลขพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยมีความแตกต่างกันชัดเจน

ช่วงที่ 1 (พ.ศ. 2516 – 2541: รวมระยะเวลา 26 ปี): พื้นที่ป่าไม้ลดลงจาก 138,566,875 ไร่ ใน ปี พ.ศ. 2516 เหลือ 81,076,250.00 ไร่ ใน ปี พ.ศ. 2541 หรือคิดเป็นอัตราการลดลงของพื้นที่ป่าไม้เท่ากับ 2,053,236.61 ไร่ต่อปี

ช่วงที่ 2 (พ.ศ. 2543 – 2558: รวมระยะเวลา 16 ปี): พื้นที่ป่าไม้ลดลงจาก 106,319,237.50 ไร่ ในปี พ.ศ. 2543 เหลือ 102,240,981.88 ไร่ ในปี พ.ศ. 2558 หรือคิดเป็นอัตราการลดลงของพื้นที่ป่าไม้เท่ากับ 254,890.98 ไร่ต่อปี

และหากเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ของ ปี พ.ศ. 2556 – 2557 กับ พ.ศ. 2557 – 2558 พบว่าพื้นที่ป่าไม้ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมาลดลง 44,418.74 ไร่ ซึ่งถือว่าอัตราการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ในรอบปีที่ผ่านมามีแนวโน้มที่ดีขึ้น

การเปรียบเทียบข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2556 – 2557 และ 2557 - 2558

จังหวัด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)		การเปลี่ยนแปลง (+/-)	
	ปี พ.ศ. 2556 - 2557	ปี พ.ศ. 2557 - 2558	ไร่	ร้อยละ
ภาคกลาง				
กรุงเทพมหานคร	3,211.09	3,253.43	+42.34	+1.32
กำแพงเพชร	1,237,695.38	1,233,849.69	-3,845.69	-0.31
ชัยนาท	37,249.21	38,906.54	+1,657.33	+4.45
นครนายก	396,466.72	400,635.92	+4,169.20	+1.05
นครปฐม	ไม่มีพื้นที่ป่าไม้	89.69	+89.69	
นครสวรรค์	551,150.95	554,088.49	+2,937.54	+0.53
นนทบุรี	ไม่มีพื้นที่ป่าไม้			
ปทุมธานี	ไม่มีพื้นที่ป่าไม้			
พระนครศรีอยุธยา	ไม่มีพื้นที่ป่าไม้			
พิจิตร	8,674.31	9,020.61	+346.30	+3.99
พิษณุโลก	2,394,712.33	2,416,729.76	+22,017.43	+0.92
เพชรบูรณ์	2,409,184.43	2,410,327.21	+1,142.78	+0.05
ลพบุรี	563,304.31	581,677.35	+18,373.04	+3.26
สมุทรปราการ	14,866.34	14,385.68	-480.66	-3.23
สมุทรสงคราม	19,292.59	18,093.96	-1,198.63	-6.21
สมุทรสาคร	23,048.88	24,030.92	+982.04	+4.26
สระบุรี	486,007.91	512,918.62	+26,910.71	+5.54
สิงห์บุรี	249.56	238.30	-11.26	-4.51
สุโขทัย	1,235,460.93	1,229,997.16	-5,463.77	-0.44
สุพรรณบุรี	382,934.64	398,739.34	+15,804.70	+4.13
อ่างทอง	ไม่มีพื้นที่ป่าไม้			
อุทัยธานี	2,138,610.99	2,137,356.62	-1,254.37	-0.06
รวม	11,902,120.56	11,984,339.30	+82,218.73	+0.69
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ				
กาฬสินธุ์	463,584.52	468,190.98	+4,606.46	+0.99
ขอนแก่น	730,582.20	734,792.35	+4,210.15	+0.58
ชัยภูมิ	2,381,816.57	2,403,094.97	+21,278.40	+0.89

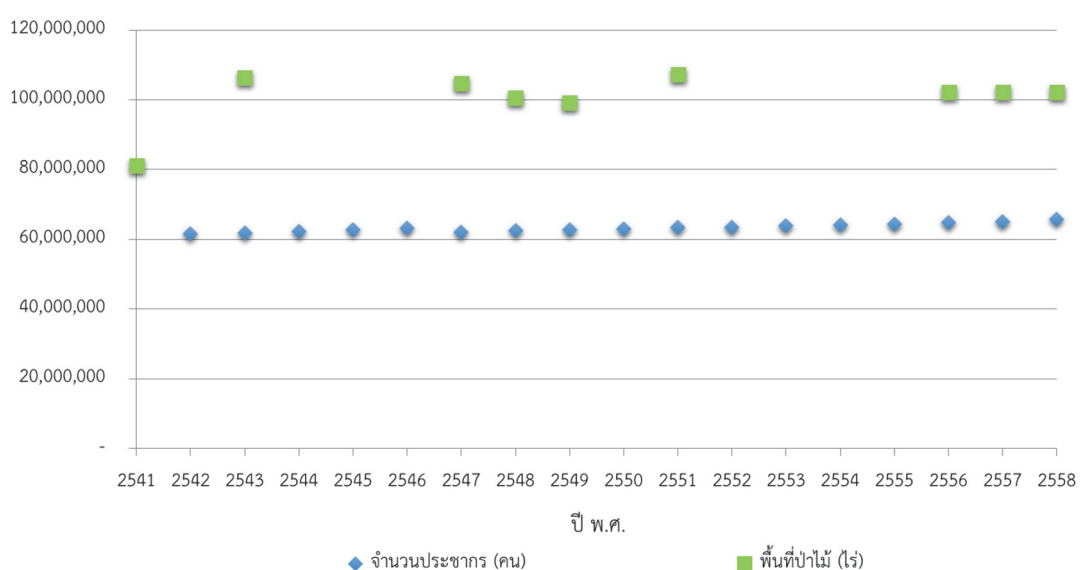
จังหวัด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)		การเปลี่ยนแปลง (+/-)	
	ปี พ.ศ. 2556 - 2557	ปี พ.ศ. 2557 - 2558	ไร่	ร้อยละ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ต่อ)				
นครพนม	613,585.71	529,802.77	-83,782.94	-13.65
นครราชสีมา	1,920,525.40	1,929,491.88	+8,966.48	+0.47
บึงกาฬ	172,610.83	171,971.93	-638.90	-0.37
บุรีรัมย์	538,563.45	543,013.07	+4,449.62	+0.83
มหาสารคาม	141,918.34	138,896.37	-3,021.97	-2.13
มุกดาหาร	863,198.96	863,281.21	+82.25	+0.01
ยโสธร	250,526.97	250,339.95	-187.02	-0.07
ร้อยเอ็ด	191,750.31	203,762.51	+12,012.20	+6.26
เลย	2,153,295.07	2,120,756.48	-32,538.59	-1.51
ศรีสะเกษ	639,276.57	640,179.62	+903.05	+0.14
สกลนคร	1,059,636.98	1,057,015.20	-2,621.78	-0.25
สุรินทร์	393,689.97	455,313.87	+61,623.90	+15.65
หนองคาย	137,974.64	142,528.21	+4,553.57	+3.30
หนองบัวลำภู	281,765.33	288,907.46	+7,142.13	+2.53
อำนาจเจริญ	222,183.76	217,771.88	-4,411.88	-1.99
อุดรธานี	769,542.96	719,357.86	-50,185.10	-6.52
อุบลราชธานี	1,822,903.69	1,781,697.88	-41,205.81	-2.26
รวม	15,748,932.23	15,660,166.47	-88,765.76	-0.56
ภาคตะวันออก				
จันทบุรี	1,304,016.84	1,303,023.54	-993.30	-0.08
ฉะเชิงเทรา	495,100.61	493,965.99	-1,134.62	-0.23
ชลบุรี	339,683.18	338,435.20	-1,247.98	-0.37
ตราด	562,858.24	563,618.79	+760.55	+0.14
ปราจีนบุรี	882,705.19	887,777.09	+5,071.90	+0.57
ระยอง	176,427.14	182,276.53	+5,849.39	+3.32
สระแก้ว	919,055.64	922,046.10	+2,990.46	+0.33
รวม	4,679,846.84	4,691,143.23	+11,296.39	+0.24
ภาคตะวันตก				
กาญจนบุรี	7,572,995.53	7,558,723.94	-14,271.59	-0.19
ตาก	7,792,576.02	7,786,421.71	-6,154.31	-0.08
ประจวบคีรีขันธ์	1,470,326.08	1,489,963.22	+19,637.14	+1.34

จังหวัด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)		การเปลี่ยนแปลง (+/-)	
	ปี พ.ศ. 2556 – 2557	ปี พ.ศ. 2557 - 2558	ไร่	ร้อยละ
ภาคตะวันตก (ต่อ)				
เพชรบุรี	2,208,321.68	2,203,794.47	-4,527.21	-0.21
ราชบุรี	1,081,387.54	1,073,329.37	-8,058.17	-0.75
รวม	20,125,606.85	20,112,232.71	-13,374.14	-0.07
ภาคใต้				
กระบี่	548,648.33	551,905.32	+3,256.99	+0.59
ชุมพร	808,097.62	804,298.87	-3,798.75	-0.47
ตรัง	665,183.36	673,000.44	+7,817.08	+1.18
นครศรีธรรมราช	1,082,970.58	1,104,210.33	+21,239.75	+1.96
นราธิวาส	738,957.59	741,535.37	+2,577.78	+0.35
ปัตตานี	64,713.18	63,515.94	-1,197.24	-1.85
พังงา	1,083,257.48	1,078,232.57	-5,024.91	-0.46
พัทลุง	384,622.91	384,777.60	+154.69	+0.04
ภูเก็ต	69,603.36	69,167.36	-436.00	-0.63
ยะลา	938,385.15	921,678.72	-16,706.43	-1.78
ระนอง	1,079,017.82	1,073,461.82	-5,556.00	-0.51
สงขลา	536,840.12	534,565.78	-2,274.34	-0.42
สตูล	733,484.09	738,773.49	+5,289.40	+0.72
สุราษฎร์ธานี	2,325,694.74	2,334,881.56	+9,186.82	+0.40
รวม	11,059,476.32	11,074,005.20	+14,528.88	+0.13
ภาคเหนือ				
เชียงราย	3,000,725.57	2,963,866.59	-36,858.98	-1.23
เชียงใหม่	9,660,828.54	9,678,957.48	+18,128.94	+0.19
น่าน	4,659,641.72	4,654,853.32	-4,788.40	-0.10
พะเยา	2,008,648.00	2,008,835.69	+187.69	+0.01
แพร่	2,593,778.11	2,600,029.96	+6,251.85	+0.24
แม่ฮ่องสอน	6,958,612.23	6,939,953.28	-18,658.95	-0.27
ลำปาง	5,528,861.99	5,513,656.85	-15,205.14	-0.28
ลำพูน	1,595,073.31	1,592,671.67	-2,401.64	-0.15
อุตรดิตถ์	2,763,248.36	2,766,270.14	+3,021.78	+0.11
รวม	38,769,417.82	38,719,094.97	-50,322.86	-0.13
รวมทั้งประเทศ	102,285,400.62	102,240,981.88	-44,418.77	-0.04

จำนวนประชากรของประเทศไทยกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้

ปี พ.ศ.	จำนวนประชากร (คน)	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)
2541	ไม่มีข้อมูล	81,076,250.00
2542	61,661,701	ไม่มีข้อมูล
2543	61,878,746	106,319,237.50
2544	62,308,887	ไม่มีข้อมูล
2545	62,799,872	ไม่มีข้อมูล
2546	63,079,765	ไม่มีข้อมูล
2547	61,973,621	104,744,362.50
2548	62,418,054	100,625,812.50
2549	62,828,706	99,157,868.75
2550	63,038,247	ไม่มีข้อมูล
2551	63,389,730	107,241,031.25
2552	63,525,062	ไม่มีข้อมูล
2553	63,878,267	ไม่มีข้อมูล
2554	64,076,033	ไม่มีข้อมูล
2555	64,456,695	ไม่มีข้อมูล
2556	64,785,909	102,119,539.55
2557	65,124,716	102,285,400.62
2558	65,729,098	102,240,981.88

ที่มา: กรมการปกครอง (2558)

การใช้ประโยชน์ข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2557 – 2558

1. กรมป่าไม้หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้สามารถนำขอบเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ อาทิ แนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ ขอบเขตพื้นที่อนุรักษ์ในความรับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มาซ้อนทับกับข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2557 – 2558 สำหรับใช้วางแผนบริหารจัดการเชิงพื้นที่
2. กรมป่าไม้สามารถนำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2557 – 2558 ซึ่งถูกจัดเก็บเป็นข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มาให้บริการข้อมูลแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. กรมป่าไม้สามารถเผยแพร่ข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2557 – 2558 ลงในระบบแม่ข่ายแผนที่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

ข้อจำกัดของข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2557 – 2558

ข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2557 – 2558 จัดทำขึ้นจากข้อมูลภาพดาวเทียมไทยโชต รายละเอียดจุดภาพ 15 เมตร บันทึกภาพครอบคลุมพื้นที่ประเทศไทย ร้อยละ 85.44 สำหรับพื้นที่ส่วนที่เหลือจัดทำขึ้นจากข้อมูลภาพดาวเทียม Landsat 8 รายละเอียดจุดภาพ 30 เมตร มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้สำหรับศึกษาทรัพยากรป่าไม้ในระดับประเทศ ดังนั้นหากต้องการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้สำหรับภารกิจตรวจสอบสภาพพื้นที่ป่าไม้รายแปลงขนาดเล็ก อาทิ พื้นที่ถือครองภาครัฐหรือพื้นที่ในรูปแบบอื่นๆ ควรใช้ข้อมูลที่ได้รับในครั้งนี้เป็นข้อมูลสนับสนุนร่วมกับข้อมูลการรับรู้ระยะไกลรูปแบบอื่นๆ ที่มีรายละเอียดจุดภาพสูง จะทำให้การนำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการเปรียบเทียบข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยระหว่าง ปี พ.ศ. 2556 – 2557 และ ปี พ.ศ. 2557 – 2558 ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ที่เกิดขึ้น ดังนั้นกรมป่าไม้ควรพิจารณาดำเนินการจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้รายปี เพื่อจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลแสดงการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ของประเทศต่อไปในอนาคต เนื่องจากตัวเลขพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยในปัจจุบัน ถูกนำไปใช้อ้างอิงทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ
2. การจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ในช่วงเวลาต่อไป ควรเลือกใช้ข้อมูลภาพดาวเทียมที่มีรายละเอียดจุดภาพเท่ากับหรือใกล้เคียง 15 เมตร ร่วมกับเทคนิคการแปลตีความด้วยสายตา เพื่อให้ผลการวิเคราะห์และจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้มีรูปแบบและมาตรฐานเดียวกัน

กรมป่าไม้
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม